

Länsstyrelsen
Västerbotten

Överklagande

Datum

2021-06-16

1(3)

Ärendebeteckning

407-6281-2021

Arkivbeteckning

407

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 23

INKOM: 2021-06-18
MÅLNR: T 3738-21
AKTBIL: 1

Högsta Domstolen

Överklagande av Mark och miljööverdomstolens dom i mål F 12539-19

Som företrädare för de allmänna intressena överklagar Länsstyrelsen i Västerbotten Mark- och miljööverdomstolens dom i mål F 12539-19 avseende avstyckning från Nässund 1:21 i Bjurholms kommun (Lantmäterimyndighetens ärendenr AC18476).

Yrkanden

Länsstyrelsen yrkar att Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd.

Länsstyrelsen yrkar att Högsta domstolen upphäver Mark- och miljööverdomstolens dom och att Lantmäterimyndighetens inställelsebeslut därmed står fast.

Skäl för prövningstillstånd

Det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Fastighetsbildning ska enligt 3 kap. 2 § fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, ske så att syftet med strandskyddsbestämmelserna inte motverkas. Av förarbetena till 1990 års lagändringar framgår att avsikten var att behålla tidigare praxis om överensstämmelse mellan den fastighet som nybildas och det område som får tas i anspråk som tomt. I vissa undantagsfall ansågs det kunna accepteras att en större bostadsfastighet bildas inom ett strandskyddsområde, t.ex. i det fallet att fastighetsbildningen främjar vården av intressanta natur- och kulturmiljöer. Stor försiktighet skulle dock iakttas vid tillämpningen så att inte de allemansrättsliga intressena träds för när (prop. 1989/90:151 s. 21-22 f.).

Den i förarbetena beskrivna undantagssituationen gällande främjande av natur- och kulturmiljön är allmänt hållen, vilket gör det svårt att finna vägledning avseende när ett undantag skulle kunna vara aktuellt från den i övrigt restriktiva möjligheten till fastighetsbildning inom strandskyddsområde. Vidare saknas det i tillräcklig utsträckning rättspraxis på området. Mark- och miljööverdomstolen har tidigare uttalat (se t.ex. F 6748-18) att fastighetsbildning motiverat av så kallade ”allmängiltiga skäl”, som i princip kan åberopas vid varje fastighetsbildning avseende en

kombinerad bostadsfastighet inom strandskyddsområde, inte kan anses utgöra ett sådant undantagsfall som avses i förarbetena.

I den nu överklagade domen har dock Mark- och miljööverdomstolen bedömt att fastighetsbildningen främjar natur- och kulturmiljöer, trots att det enligt Länsstyrelsens mening inte finns några ytterligare konkreta omständigheter än de som i tidigare nämnt mål bedömts som allmängiltiga. Mark- och miljööverdomstolen har även i en dom (mål F 10289-19) gällande samma fråga, meddelad samma dag som den nu överklagade domen, bedömt att det där saknades tillräcklig utredning avseende på vilket sätt och i vilken utsträckning som fastighetsbildningen skulle främja värden av intressanta natur- och kulturmiljöer. Även där anser Länsstyrelsen att förekomsten av konkreta omständigheter och utredning var likartad som i den nu överklagade domen, men utgången blev som nämnts en annan.

Det är således oklart dels vad som krävs för att en kombinationsfastighet inom strandskyddat område ska anses främja natur- och kulturmiljöer, dels vilken utredning som behövs för att det ska anses visat.

Den uppkomna situationen försvårar förutsebarheten vid fastighetsbildning inom strandskyddsområde. Det är negativt för såväl enskilda som myndigheter vid den faktiska tillämpningen av lagstiftningen.

Länsstyrelsen anser därför att det är av vikt för rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar överklagandet för att belysa och ge vägledning i tolkningen av undantagssituationer inom strandskyddat område berörande främjandet av intressanta natur- och kulturmiljöer.

Motivering till upphävande och fastställelse av inställelsebeslut

Som redovisats ovan har lagstiftarens avsikt varit att stor restriktivitet ska gälla och att det endast är i undantagsfall som en s.k. kombinerad bostadsfastighet bör kunna bildas inom ett strandskyddsområde.

Enligt Länsstyrelsens mening bör fortsatt restriktivitet gälla i frågan. Strandskyddet är ett allmänt intresse som är så starkt att det normalt har företräde framför andra allmänna intressen och enskilda intressen (prop. 2008/09:119, s. 53). I de fall som undantag kan godtas bör det därför finnas en viss nivå av utredning och konkreta skäl avseende hur fastighetsbildningen främjar natur- och kulturmiljöer.

Det finns exempel på när Länsstyrelsen har ansett att fastighetsbildning främjar natur- och kulturvärden och det har varit t.ex. när särskilda naturvärden påträffats på de aktuella markerna i samband med Ängs- och betesmarksinventeringar. Ett annat exempel är om ett område utpekats som särskilt bevarandevärt i Länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden "Det värdefulla odlingslandskapet i Västerbotten" och att den föreslagna fastighetsbildningen bedömts främja detta utpekande.

Vad avser det i målet berörda området har Länsstyrelsen inte funnit några särskilt utpekade natur- och/eller kulturvärden som talar för att det skulle kunna utgöra ett undantag, och en bostadsfastighet med hobbyverksamhet kan inte generellt anses främja natur- och kulturmiljöer utan ett platsspecifikt utpekande av dessa värden.

De resonemang som förs i domen är istället enligt Länsstyrelsens mening så kallade allmängiltiga skäl. Argumenten är vanligt förekommande i Västerbottens län och skulle kunna åberopas vid varje fastighetsbildning avseende en kombinerad bostadsfastighet inom strandskyddsområde. Detta medför att det föreligger en stor risk för urholkning av strandskyddet om domen står fast, och den kan därför inte anses förenlig med lagstiftarens avsikt med strandskyddsbestämmelserna.

Mot bakgrund av det som här anges bör Högsta domstolen upphäva Mark- och miljööverdomstolens dom och fastställa Lantmäteriets inställelsebeslut.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Kajsa Berggren med handläggare Jonathan Edmundsson som föredragande. I beredningen av detta beslut har även länsjurist Helena Gramner deltagit.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.